ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 9 Ἰουλίου 1911 ΑΡΙΘ. 28

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗι ΕΚΤΗι

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

(Θ΄. 1—8)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικόν, ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἰδού τινες τῶν Γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἔγειρε καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ·) Ἐγερθείς, ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθείς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι, ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν, κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ θαῦμα τοῦ Κυρίου, τὴν θεραπείαν τοῦ παραλυτικοῦ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου, εἶδον καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ ὁ λαός. Καὶ ἐν τούτοις ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις τῶν Γραμματέων ἦτο πολὺ διάφορος, ἐναντία,

πρὸς τὴν ἐντύπωσιν τοῦ λαοῦ. Οἱ Γραμματεῖς ὄχι μόνον δὲν ἐθαύμασαν καὶ δὲν ἐδόξασαν τὸν Θεὸν «τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ ἐθεώρησαν τὸν Θεῖον Ἰατρὸν τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων βλάσφημον· «Οὗτος βλασφημεῖ» εἶπον ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ λαὸς ὄχι μόνον δὲν ὕβρισε τὸν Κύριον ἀποκαλῶν αὐτὸν βλάσφημον, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμασε διὰ τὸ γενόμενον, καὶ ἐδόξασε τὸν Παντοδύναμον Θεόν. Πόθεν ἡ διαφορὰ αὕτη ; Ἦτο ἆρά γε ἀποτέλεσμα ἀντιλήψεως, ἢ εἶχεν ἄλλο ἐλατήριον ; Ἀποτέλεσμα κακῆς ἀντιλήψεως δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶνε, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος. Ἡ γενομένη θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ ἦτο μία πρᾶξις φιλάνθρωπος, εὐεργετική, τὴν ὁποίαν κἀνεὶς δὲν δύναται νὰ ἀντιληφθῇ διαφορετικά. Ἀλλὰ διὰ μὲν τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους εἶχεν ἐλατήριον τὸν φθόνον, τὸν ὁποῖον ᾐσθάνοντο κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὁ φθόνος χρωματίζει τὰ ἔργα καὶ τοὺς λόγους τῶν ἄλλων κατὰ τὸ χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ καρδία τοῦ φθονεροῦ. Μαύρη καὶ σκοτεινὴ ἡ καρδία τοῦ φθονεροῦ ἀνθρώπου. Μαῦρα καὶ σκοτεινὰ καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὰ λαμπρότερα καὶ τὰ ἱερώτερα καὶ τὰ ὠφελιμώτερα ἔργα ὅλου τοῦ ἄλλου κόσμου. Ἄλλον χρωματισμὸν δὲν τοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ δώσῃ, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι πάσχει ὁ φθονερὸς ὅ,τι πάσχει ὁ ἰκτερικός, ὁ ὁποῖος ἄλλο χρῶμα δὲν γνωρίζει παρὰ μόνον τὸ κίτρινον εἰς τρόπον ὥστε καὶ λευκὸν καὶ πράσινον καὶ κυανοῦν καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ χρώματα δὲν διακρίνει, ἀλλὰ τὰ πάντα θεωρεῖ κίτρινα. Αἰτία τούτου εἶνε ἡ πάθησις τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ ὄχι ἡ μεταβολὴ πραγματικῶς τοῦ χρώματος τῶν ἀντικειμένων. Εἶνε χρωματισμὸς ἐξ ὑποκειμένου, ὡς θὰ ἔλεγε γραμματισμένος. Διὰ δὲ τὸν λαὸν εἶχεν ἐλατήριον τὴν ἁγνότητα καὶ τὸ ἄδολον καὶ τὸ ἀπονήρευτον τῆς καρδίας των, καὶ ἔλεγον ὅ,τι ἀντελαμβάνοντο καὶ ὡς τὸ ἀντελαμβάνοντο, καὶ δὲν ἐχρωμάτιζον τὰ συμβαίνοντα κατὰ τὰς ὀρέξεις των, ἀλλὰ ὅπως ἦσαν ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς. Αὐτή, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἶνε ἡ μόνη καὶ πραγματικὴ αἰτία τῆς διαφορᾶς εἰς τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς τοὺς Γραμματεῖς καὶ εἰς τὸν λαὸν τὸ θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ εἶνε ἡ πραγματικὴ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Γραμματεῖς ὕβριζον τὸν Σωτῆρα διὰ τὴν φιλάνθρωπον εὐεργεσίαν του.

Ἀλλὰ δὲν νομίζετε, ἀδελφοί, ὅτι εἶνε φοβερὰ ἀδικία νὰ χαρακτηρίζεται τὸ καλὸν ὡς κακὸν καὶ ἡ εὐεργεσία ὡς βλασφημία ; Δὲν νομίζετε ὅτι τὸ οὐαί, τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ Θεὸς κατὰ τῶν λεγόντων τὸ γλυκὺ πικρὸν καὶ τὸ πικρὸν γλυκύ, ἀφορᾷ κυρίως καὶ κατ᾿ ἐξοχὴν τοὺς φθονερούς ; Καὶ δὲν νομίζετε ἑπομένως ὅτι εἶνε συμφέρον μας ν᾿ ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὴν καρδίαν μας, ὅσοι αἰσθανόμεθα ὅτι ὑπάρχει εἰς αὐτήν, τὸ βλαβερὸν καὶ ἐπικίνδυνον τοῦτο φυτόν ; Ναί, ἀδελφοί, αὐτὸ ἐπιβάλλει ἡ δικαιοσύνη, αὐτὸ ὑποχρεόνει τὸ ὀρθὸν συμφέρον. Καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν μέθοδον τῶν ἰατρῶν, οἱ ὁποῖοι διατάσσουν πάντοτε φάρμακα τὰ ἐναντία πρὸς τὴν ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν θεραπεύουν. Θεραπεύουν π. χ. τὴν ἀδυναμίαν ; διατάσσουν δυναμωτικὰ φάρμακα. Πολεμοῦν τὸν πυρετόν ; ἐπιβάλλουν ἀντιπυρετικὰ ἰατρικά. Καταπολεμοῦν τὴν πληθώραν τοῦ αἵματος ; παραγγέλλουν τὴν ἀφαίμαξιν. Καὶ ἡμεῖς θέλοντες νὰ ἰατρευθῶμεν ἀπὸ τὸν ὀλέθριον φθόνον, ὡς κατάλληλον ἰατρικὸν

πρὸς τοῦτο ἂς χρησιμοποιήσωμεν τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Ἀπόστολον «χρηστεύεται, οὐ ζηλοῖ, οὐ λογίζεται τὸ κακόν» (1. Κορ. ΙΓ' 4). Ἂς ἐμφυτεύσωμεν εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν τὴν εὐαγγελικὴν ἀγάπην καὶ ὑπὸ τὴν εὐσκιόφυλλον σκιὰν αὐτῆς θὰ ξηρανθῇ καὶ αὐτὸ τὸ ἐλάχιστον ῥίζωμα τοῦ φθόνου. Ἂς ἀντικαταστήσωμεν τὸν φθόνον διὰ τῆς ἀγάπης καὶ θὰ καθαρισθῇ ἀμέσως ἡ διάνοια ἡμῶν καὶ θὰ διανοιχθῶσιν ἀμέσως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν καὶ ὄχι μόνον θὰ ἀναγνωρίζωμεν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀνακηρύττωμεν τὸ καλὸν ὡς καλὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον ὡς ὠφέλιμον. Ἂς απομακρύνωμεν ὅλοι τὸν φθόνον ἀπὸ τὰς καρδίας μας καὶ θὰ ἀπαλλάξωμεν τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ ἓν τῶν φοβερωτέρων καὶ ὀλεθριωτέρων κακῶν, τὰ ὁποῖα τὴν μαστίζουν.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλο φοβερὸν ἐπίσης κακόν, ἀπὸ τὴν καταλαλιάν, ἀπαλλασσόμεθα, ὅταν ἀπαλλάξωμεν τὴν καρδίαν μας ἀπὸ τὸν φθόνον. Διότι ἡ καταλαλιὰ εἶνε ἡ πρώτη θυγάτηρ τοῦ φθόνου, καὶ τὰ ἀποτελέσματά της δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπειδὴ ἐφθόνουν οἱ Γραμματεῖς τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου τὸν Κύριον, κατελάλησαν αὐτὸν ὡς βλάσφημον, διὰ νὰ κακοχαρακτηρίσουν αὐτὸν εἰς τὸν λαὸν ὡς οἰκειοποιούμενον θείαν ἐξουσίαν, διὰ νὰ ὑποσκάψουν τὰ θεμέλια τῆς ἐκτιμήσεως, τὴν ὁποίαν εἶχον πρὸς αὐτόν, ὡς κλέπτην καὶ καταχραστὴν θείου δικαιώματος, διὰ νὰ βλάψουν αὐτὸν ἠθικῶς· καὶ πρὸς τοῦτο κατέφυγον εἰς τὴν καταλαλιάν, ἡ ὁποία ἀποτελεσματικῶς ἠδύνατο νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς καταχθονίους σκοπούς των. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι οἱ κατάλαλοι, ὅταν προσπαθοῦν νὰ παραστήσουν τὸ πραγματικῶς καὶ ὁμολογουμένως καλὸν ὡς κακόν, ἢ ὅταν ἐξηγοῦν ἐπὶ κακοῦ ὅ,τι εἶνε ἀμφίβολον, ἢ ὅταν μεγαλώνουν καὶ ἐξογκώνουν ἀπὸ φθόνον τὸ μικρὸν κακόν,τὸ ὁποῖον ἔτυχε νὰ ἴδουν εἰς τὸν ἄλλον, δὲν ὀπισθοχωροῦν οὐδὲ πρὸ τοῦ ψεύδους, τὸ ὁποῖον θέτουν ὡς βάσιν τῆς ἐργασίας των, οὐδὲ πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ ἄλλου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς ἐνεργείας των· εὐκολύνονται δὲ κατὰ πολὺ εἰς τὸ σατανικὸν ἔργον των καὶ ἐκ τῆς εὐκολίας, μὲ τὴν ὁποίαν ἠμποροῦν νὰ τὸ ἐκτελέσουν. Διότι διὰ νὰ γείνῃ φόνος χρειάζεται καὶ τόπος κατάλληλος καὶ ὄργανα φονικά· διὰ νὰ γείνῃ κλοπὴ χρειάζεται ὥρα κατάλληλος καὶ τόπος ἐπίσης καὶ χρόνος, πράγματα, τὰ ὁποῖα, ἂν δὲν εὑρεθοῦν, πιθανὸν νὰ γείνουν παραίτια νὰ μὴ ἐκτελεσθῇ καὶ ὁ φόνος καὶ ἡ κλοπή, καὶ ἡ πρὸς τοῦτο ὄρεξις ἂν ὑπάρχῃ. Ἐνῷ διὰ νὰ καταλαλήσῃ κἀνεὶς ἕνα ἄλλον, δὲν χρειάζεται τόπος κατάλληλος, ὅπου καὶ ἂν εὑρεθῇ, ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ· δὲν ἔχει ἀνάγκην πολλῆς ὥρας, μία μόνον στιγμὴ τὸν φθάνει ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του καὶ νὰ ἐξεμέσῃ ὅσα ἡ φθονερά του καρδία τοῦ ὑπαγορεύει, ὅσα ὁ μοχθηρὸς καὶ ὑπὸ τοῦ φθόνου ἐσκοτισμένος νοῦς του ἐδημιούργησε. Καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἶνε πολὺ ὀλεθριώτερα, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα καὶ ὁ φόνος καὶ ἡ κλοπὴ ἔχουσι. Διότι ὁ μὲν κλέπτης ἀφαιρεῖ πράγματα φθαρτά, τὰ ὁποῖα «σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει» (Ματθ. Ϛ'. 19), καὶ τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ἀδύνατον ν' ἀποκτήσῃ καὶ πάλιν ὁ κλαπείς, ὁ δὲ φονεὺς προκαλεῖ τὸν σωματικὸν θάνατον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀποφύγῃ, ἀλλὰ ἀργότερα ἢ γρηγορώτερα θὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτόν, διότι «ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν»

(Ἑβρ. Θ΄. 27), ἑπομένως τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φόνου καὶ τῆς κλοπῆς εἶνε μὲν ὀλέθρια, ἀλλὰ πολὺ ὀλεθριώτερα εἶνε τῆς καταλαλιᾶς, διότι αὕτη σκοπὸν ἔχει τὴν ἀφαίρεσιν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ὑπολήψεως τῶν ἄλλων, αὐτὸν τὸν ἠθικὸν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὁποῖα ὅταν χάσῃ, ἔχασε τὸ πᾶν καὶ οὐδὲ ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ τὰ ἀποκτήσῃ καί πάλιν.

Ἄς ἀποφεύγωμεν λοιπὸν τὸν ὀλέθριον φθόνον, ὡς φαρμακερὸν ὄφιν, καὶ θὰ ἀπαλλαχθῶμεν καὶ ἀπὸ τὸ ὀλέθριον ἁμάρτημα τῆς καταλαλιᾶς. Ἄς ἐκδιώξωμεν τὸ φοβερὸν αὐτὸ πάθος διὰ τῆς μεγάλης δυνάμεως τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ θὰ γείνωμεν εὐεργέται καὶ τῆς κοινωνίας καὶ ἡμῶν αὐτῶν.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΡΙΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ζ΄.

«*Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ*».
(*Ἐφεσ. Γ΄. 31*).

Εἰς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν μου κατέδειξα τί εἶναι ἡ βλασφημία. Σήμερον θὰ καταδείξω πόσον βαρὺ ἁμάρτημα εἶναι ἡ βλασφημία.

Ἡ βλασφημία εἶναι ἁμάρτημα βδελυρόν, εἶναι ἁμάρτημα τόσον ἀποτρόπαιον, ὥστε οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι οὐδὲ τὴν λέξιν βλασφημία ἤθελον νὰ ἀπαγγείλωσιν. Ὅταν ὁ Ἰὼβ εἶχε τὰ πλούτη του, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν θυγατέρων του συνεκρότουν συμπόσια μεταξύ των. Εὐθὺς μετὰ τὸ πέρας τοῦ συμποσίου ὁ *Ἰὼβ ἀνιστάμενος τὸ πρωῒ προσέφερε περὶ αὐτῶν θυσίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ μόσχον ἕνα περὶ ἁμαρτίας, περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Ἔλεγε γὰρ Ἰώβ· Μήποτε οἱ υἱοί μου ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν κακὰ ἐνενόησαν πρὸς Θεόν*. Ποία εἶναι ἡ ἁμαρτία εἰς τὴν ὁποίαν ἐφοβεῖτο ὁ Ἰὼβ μὴ ὑποπέσωσι τὰ τέκνα του κατὰ τὸν χρόνον τῆς εὐθυμίας; Εἶναι ἡ ἁμαρτία τῆς βλασφημίας, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ὀνομάζει. Τόσον φοβερὸν ἐθεώρει καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς βλασφημίας.

Οἱ Ἰουδαῖοι, τόσον ἐβδελύσσοντο τὴν ἁμαρτίαν τῆς βλασφημίας, ὥστε ὅταν ἤκουόν τινα βλασφημοῦντα διερρήγνυον, ἐξέσχιζον τὰ φορέματα αὐτῶν, διὰ νὰ δείξωσιν ὅτι ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ ἠνείχοντο καὶ νὰ ἀκούωσι βλασφημίαν.

Οὐδένα, χριστιανοί μου, συμβουλεύω νὰ διαρρηγνύῃ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁσάκις ἤθελεν ἀκούσῃ βλασφημίαν, διότι θὰ περιήρχετο εἰς τὴν ἀνάγκην

πολλάκις τῆς ἡμέρας νὰ πράττῃ τοῦτο. Τόσον πολὺ ἔχει ἐξαπλωθῆ σήμερον ἡ μυσαρὰ βλασφημία. Οὐδὲ τολμῶ νὰ συμβουλεύσω τινὰ νὰ ῥαπίζῃ τὸν βλάσφημον, ὅπως παραγγέλλει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, καὶ νὰ ἁγιάζῃ τὴν χεῖρά του διὰ τοῦ ῥαπίσματος. Ἀλλὰ συμβουλεύω καὶ προτρέπω πάντας ὅσοι ἔχουσιν ὑπὸ τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν εἴτε τέκνα, εἴτε ὑπηρέτας, νὰ μὴ φείδωνται ῥάβδου ὅταν ἀκούωσι τούτους βλασφημοῦντας. Ὅταν ἀκούῃς τὸ τέκνον σου νὰ βλασφημῇ καὶ νὰ ῥαπίσῃς αὐτὸ καὶ τὴν ῥάβδον σου νὰ κατενέγκῃς κατὰ τῆς ῥάχεως αὐτοῦ. Τὸ ῥάπισμα καὶ τὴν μαστίγωσιν ταύτην εὐλογεῖ ὁ Θεὸς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τέκνου σου καὶ πρὸς σωτηρίαν ἰδικήν σου, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἔχῃς διδάξει ὁ ἴδιος τὸ βλασφημεῖν διὰ τοῦ παραδείγματός σου. Ὅταν δὲ ἀκούῃς τοὺς ἄλλους βλασφημοῦντας, ὀφείλεις νὰ διαρρηγνύῃς τοὐλάχιστον τὴν καρδίαν σου, νὰ ἐκδηλώνῃς τὴν λύπην καὶ ἀπαρέσκειάν σου καὶ νὰ προσπαθῇς διὰ συμβουλῶν καὶ ἐπιτιμήσεων καὶ παρακλήσεων ἀκόμη ὅπως θεραπεύσῃς τὸν ἀδελφόν σου ἀπὸ τὸ φοβερὸν τοῦτο πάθος τῆς βλασφημίας.

Ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος τοῦ κλέπτου, διότι ἡ τιμὴ εἶναι πολυτιμωτέρα τῆς περιουσίας· ὁ κλέπτης δὲ εἰς μόνην τὴν περιουσίαν ἀποβλέπει, τὴν περιουσίαν τοῦ κτίσματος μόνην ἀφαιρεῖ, ἀλλ' ὁ βλάσφημος ἐπιτίθεται ἀπ' εὐθείας κατὰ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τοῦ Δημιουργοῦ. Λέγει δὲ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· *«ἐὰν ἁμαρτάνων ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα » καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς Κύριον. Καὶ ἐὰν τῷ Κυρίῳ ἁμάρτῃ » τίς προσεύξεται ὑπὲρ αὐτοῦ ;»* — Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Σενναχηρεὶμ λατρεύει ψευδεῖς θεούς. Ὁ ἀληθὴς Θεὸς ἀνέχεται τοῦτο. Καταστρέφει ἀδίκως καὶ ἐρημώνει διὰ πυρὸς καὶ μαχαίρας τὰς ἰσχυροτέρας πόλεις τῆς Ἰουδαίας. Ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει αὐτῷ καὶ τὴν ἀδικίαν ταύτην. Ἐξαναγκάζει τὸν εὐσεβῆ βασιλέα Ἐζεκίαν νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν εἰρήνην ἀντὶ τριακοσίων ταλάντων ἀργυρίου καὶ τριάκοντα ταλάντων χρυσοῦ, ἤτοι τοῦ ὅλου θησαυροῦ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀκόμη δὲ καὶ ἀντὶ τῶν χρυσῶν πλακῶν ὑφ' ὧν ἦσαν ἐπενδυμέναι αἱ πύλαι τοῦ Ναοῦ. Ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει αὐτῷ καὶ τοῦτο. Παραβιάζει ἀνάνδρως τὴν συμφωνηθεῖσαν συνθήκην καὶ πολιορκεῖ διὰ στρατοῦ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀνέχεται καὶ τοῦτο ὁ Θεός. Ὅταν ὅμως ἤνοιξε τὸ στόμα του καὶ *ἐβλασφήμησε Θεὸν ζῶντα ἐν λόγοις*, τότε ὠργίσθη κατ' αὐτοῦ ὁ Θεός. Ἄγγελος Κυρίου ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐθανάτωσεν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας Ἀσσυρίων· *«καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ, καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά».* Λύει ἀμέσως τὴν πολιορκίαν ὁ Σεναχηρεὶμ καὶ ἔρχεται εἰς Νινευΐ, ἀλλ' ἐκεῖ ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῶν ψευδῶν θεῶν, οὓς ἐλάτρευεν, *ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.*

Ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος καὶ τοῦ φονέως. Ἀλλὰ τί λέγω φονέως; εἶναι χειρότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ πατροκτόνου. Ἰδοὺ δὲ ὁ λόγος: Ἡ ἀσθένεια ἡ μᾶλλον ἐπικίνδυνος διὰ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ προσβάλλουσα τὴν καρδίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πηγὴ τῆς σωματικῆς ζωῆς, ἀπαραλλάκτως καὶ ἡ ἁμαρτία ἡ μᾶλλον ἐπικίνδυνος καὶ θανάσιμος εἶναι ἐκείνη, ἥτις προσβάλλει ἀμέσως τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ πηγὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ὁ βλάσφημος δὲ προσβάλλει ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν αὐτὸν τὸν Θεόν. Ὁ Δαυῒδ διέπραξε μοιχείαν ταὐτο-

χρόνως δὲ καὶ φόνον, διότι εἶχε δολοφονήσῃ ἀνάνδρως τὸν σύζυγον τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀτιμάσῃ. Εὐθὺς ἅμα μετενόησε καὶ μετὰ συντετριμμένης καρδίας ἐξωμολογήθη τὸ ἁμάρτημά του, ὁ προφήτης Νάθαν λέγει αὐτῷ· «*Κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρτημά σου, οὐ μὴ ἀποθάνῃς.* » *Πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τοὺς ἐχθροὺς Κυρίου ἐν τῷ ῥήματι* » *τούτῳ, καί γε ὁ υἱός σου ὁ τεχθείς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται.*» Ἄλλαις λέξεσιν ὁ Νάθαν λέγει τῷ Δαυΐδ: ὁ Θεὸς συνεχώρησε τὸ ἁμάρτημά σου, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἔδωκας ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ νὰ βλασφημήσωσιν αὐτόν, διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν θὰ ἀποφύγῃς τὴν τιμωρίαν.

Ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος τῶν αἱρετικῶν. Οἱ πλεῖστοι τῶν αἱρετικῶν εὑρίσκονται ἐν τῇ πλάνῃ ἐξ ἀγνοίας. Γεννῶνται, ἀνατρέφονται ἐν τῇ αἱρέσει ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων καὶ φαντάζονται ἑπομένως ὅτι εὑρίσκονται ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὁ αἱρετικὸς ἔχει τοὐλάχιστον δικαιολογίαν τινά. Ἀλλ᾽ ὁ βλάσφημος ποίαν δικαιολογίαν δύναται νὰ ἔχῃ; Ποῖος χριστιανός, ὅσον ἀμαθὴς καὶ ἀγράμματος καὶ ἂν ἦναι, δὲν γνωρίζει, ὅτι τὸ βλασφημεῖν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος;

Ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, διότι οὗτοι εὐθὺς ἅμα ἀμυδρά τις ἀκτίς, ἤθελεν ἐπιλάμψῃ αὐτοῖς, καὶ διὰ τῆς ἀκτῖνος ταύτης ἤθελον κατορθώσῃ νὰ διΐδωσι φῶς τι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀμέσως ἐξεδήλωνον αἰσθήματα τιμῆς καὶ εὐλαβείας πρὸς τὴν θείαν μεγαλοπρέπειαν. Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσωρ ἅμα εἶδεν ὅτι οἱ τρεῖς παῖδες, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐμβάλει εἰς τὴν ἑπταπλασίως ἐκκαυθεῖσαν κάμινον τοῦ πυρός, ἐξῆλθον ἀβλαβεῖς, ἀμέσως ηὐλόγησε τὸν Θεὸν τῶν τριῶν Παίδων ἤτοι τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐδημοσίευσε διάταγμα δι᾽ οὗ ἀπηγόρευεν ἐπὶ ἀπειλῇ θανάτου τὸ βλασφημεῖν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. «*Καὶ* » *ἐγὼ ἐκτίθεμαι τὸ δόγμα: Πᾶς λαός, φυλή, γλῶσσα, ἣ ἐὰν εἴπῃ βλα-* » *σφημίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ Σεδράχ, Μισάχ, Ἀβδεναγώ, εἰς ἀπώλειαν* » *ἔσονται, καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς διαρπαγήν*».

Οἱ βλάσφημοι εἶναι χειρότεροι καὶ αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἐσταύρωσαν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ. «Οἱ βλασφημοῦντες, λέγει ἀρχαῖος διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἐν οὐρανοῖς βασιλέα τῆς δόξης ἁμαρτάνουσι βαρύτερον τῶν σταυρωσάντων αὐτὸν καθ᾽ ὃν χρόνον ἐπὶ τῆς γῆς διέτριβεν. Ὁ ῥαπίζων ἢ καταφέρων τὴν ῥάβδον του κατὰ τοῦ ἐν περιπάτῳ εὑρισκομένου προέδρου τοῦ Δικαστηρίου, τιμωρεῖται αὐστηρότατα. Ἀλλ᾽ ἐὰν προβῇ εἰς τὸ ἀδίκημα τοῦτο καθ᾽ ὃν χρόνον ὁ Πρόεδρος περιβεβλημένος τὴν δικαστικὴν τήβεννον εὑρίσκεται ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, τότε τὸ ἔγκλημα εἶναι βαρύτερον, μᾶλλον ἀποτρόπαιον καὶ ἄξιον μείζονος τιμωρίας. Οἱ σταυρώσαντες τὸν Χριστὸν προέβησαν εἰς τὸ ἔγκλημα τοῦ θεοκτόνου καθ᾽ ὃν χρόνον ὁ Σωτήρ, φέρων τὴν ἡμετέραν σάρκα, περιεπάτει ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτὸν διότι ἠγνόουν τὴν θεότητα αὐτοῦ. Οἱ βλάσφημοι ὅμως βλασφημοῦσιν αὐτὸν ἐν γνώσει ὅτι βλασφημοῦσι Θεὸν καὶ καθ᾽ ὃν χρόνον κάθηται ἐν οὐρανῷ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς ἐπὶ θρόνου δόξης Αὐτοῦ. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ βλασφημία ἁμαρτία ἀσυγκρίτως μείζων καὶ βαρυτέρα τῆς ἁμαρτίας τῶν σταυρωτῶν τοῦ Χριστοῦ;»

Ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος καὶ τοῦ λυσσῶντος κυνός, διότι ὁ

κύων σέβεται τὸν κύριόν του, δὲν στρέφει κατ᾽ αὐτοῦ τὴν λύσσαν του, δὲν δάκνει αὐτὸν καὶ οὐδὲν προξενεῖ αὐτῷ κακόν. Ἀλλ᾽ ὁ βλάσφημος ὅλην αὐτοῦ τὴν λύσσαν, ὅλην τὴν πικρίαν, ὅλον τὸν σίελον αὐτοῦ ἐξεμεῖ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος αὐτοῦ καὶ Θεοῦ!

Ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος καὶ τῶν ὄφεων καὶ τῶν δρακόντων καὶ τῶν ἄλλων ἀγρίων θηρίων, διότι ὁ προφητάναξ λέγει ὅτι καὶ ταῦτα αἰνοῦσι τὸν Κύριον. Οὔτε νοῦν, οὔτε λόγον τὰ θηρία ἔχουσι, καὶ ὅμως αἰνοῦσι τὸν Θεὸν κατ᾽ ἰδιαίτερον αὐτῶν τρόπον. «*Αἰνεῖτε τὸν Κύριον » ἐκ τῆς γῆς, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἑρπετὰ καὶ πετεινὰ πτερωτά, » δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι.*» Σὺ δέ, χριστιανέ μου, ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, ὁ πεπροικισμένος μὲ νοῦν, μὲ σοφίαν, μὲ λόγον εὔθετον πρὸς τὸ ὑμνεῖν τὸν Θεόν, ἀντὶ νὰ δοξάζῃς αὐτόν, ἐκσφενδονίζεις κατ᾽ αὐτοῦ τὸ δηλητήριον τῆς ἀγρίας λύσσης σου, τὴν βλασφημίαν!

Ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ δαίμονος· διότι ὁ ἀγόμενος πρὸς θάνατον κατάδικος ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του δύναται νὰ βλασφημήσῃ τοὺς ἐξενεγκόντας τὴν θανατικὴν ἀπόφασιν δικαστάς του, οὐδεὶς δὲ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἐκπλήττεται. Ἀλλ᾽ ἐὰν ὁ ἁπλοῦς ὑπόδικος, ὁ εὑρισκόμενος ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῶν ἀνακρίσεων, κατὰ τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἔχει ἐκδοθῇ ἀκόμη ἀπόφασις, ἐὰν ὁ τοιοῦτος ἀρχίσῃ νὰ βλασφημῇ τοὺς δικαστάς του, δὲν θὰ θεωρηθῇ μωρὸς καὶ ἀνόητος; Ὁ διάβολος βλασφημεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τοῦτο οὐδένα ἐκπλήττει, διότι κατ᾽ αὐτοῦ ἔχει ἐξενεχθῇ ἡ φοβερὰ τοῦ Θεοῦ ἀπόφασις καὶ ἔχει καταδικασθῇ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ἀλλὰ σύ, χριστιανέ μου, κατὰ τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἀπόφασις ταῦ Θεοῦ ἔχει ἐκφωνηθῇ, τολμᾷς νὰ βλασφημῇς τὸν Θεὸν τὸν κριτήν σου; τὸ τοιοῦτον εἶναί τι χειρότερον τῆς διαβολικῆς λύσσης, εἶναι ἐξωφρένεια προκαλοῦσα τὴν φρίκην.

Κατέδειξα ὅτι ὁ βλάσφημος εἶναι χειρότερος τοῦ κλέπτου, τοῦ φονέως, τοῦ πατροκτόνου, τῶν αἱρετικῶν, τῶν ἐθνικῶν, τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον, τῶν ὄφεων καὶ δρακόντων, τῶν κυνῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ δαίμονος. Οὐδὲν λοιπὸν χεῖρον τῆς βλασφημίας, ὅπως ὁ θεῖος Χρυσόστομος κηρύττει. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον καὶ ἡ τιμωρία τοῦ βλασφήμου ὑπῆρξεν ἀείποτε αὐστηρά.

Καθ᾽ ὃν χρόνον οἱ ἑβραῖοι εὑρίσκοντο ἀκόμη ἐν τῇ ἐρήμῳ, εἷς ἐξ αὐτῶν ἐβλασφήμησεν. Ἀμέσως ὁ Θεὸς ἐντέλλεται τῷ Μωϋσῇ νὰ ἐξαγάγῃ αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐκεῖ νὰ λιθοβολήσῃ αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγή. Ταὐτοχρόνως δὲ ὁ Θεὸς δίδει τὴν ἑπομένην ἐντολὴν κατὰ τῶν βλασφήμων· «*ἄνθρωπος ὀνομάζων τὸ ὄνομα Κυρίου θανάτῳ θανατού- » σθω· λίθοις λιθοβολείτω αὐτὸν ἡ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραήλ. Ἐάν τε » προσήλυτος, ἐάν τε αὐτόχθων, ἐν τῷ ὀνομάσαι αὐτὸν τὸ ὄνομα Κυρίου, » τελευτάτω*».

Ὁ στρατηγὸς τοῦ Ναβουχοδονόσωρ Ὀλοφέρνης βλασφημεῖ, ὁμιλεῖ περιφρονητικῶς κατὰ τοῦ Θεοῦ ὃν ἐλάτρευον οἱ κάτοικοι τῆς Βετυλούας. Ὁ Κύριος ἐξοργισθεὶς ὁπλίζει βραχίονα εὐσεβοῦς χήρας καὶ ὁ ἀλαζὼν κατακτητὴς πίπτει μετ᾽ οὐ πολὺ νεκρός.

Ὁ Ἀντίοχος βλασφημεῖ· «*ὁ δὲ παντεπόπτης Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ » Ἰσραὴλ ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ πληγῇ . . . Ἔλαβεν αὐτὸν*

» *ἀνήκεστος τῶν σπλάγχνων ἀλγηδών, καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσανοι...* » *ὥστε καὶ ἐκ τοῦ σώματος τοῦ δυσσεβοῦς σκώληκας ἀναζεῖν, καὶ ζῶντος* » *ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγηδόσι τὰς σάρκας αὐτοῦ διαπίπτειν»*. Ἐπὶ τέλους δὲ ἀφ᾽οὗ πολλὰ ἐκ τῆς νόσου ταύτης ὑπέστη ἀπέθανεν εἰς ξένην γῆν ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη, «*ἐπὶ ξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκτίστῳ μόρῳ κατέστρεψε τὸν βίον*».

Ὁ Νικάνωρ ἐβλασφήμησε καὶ μὲ λόγους καὶ μὲ χειρονομίαν. Ὠργίσθη ὁ Κύριος, καὶ ἰδοὺ νεκρὸς ὁ Νικάνωρ εὐθὺς κατὰ τὴν πρώτην πρὸς τοὺς Μακκαβαίους συμπλοκήν. Ἡ κεφαλὴ δ᾽ αὐτοῦ καὶ ἡ βλάσφημος γλῶσσα καθὼς καὶ ἡ βλάσφημος χεὶρ ἐκρεμάσθησαν *κατέναντι τοῦ Ναοῦ*.

Δύο ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος βλασφημοῦσιν ἐνώπιον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἀλλ᾽ ὁ Ἀπόστολος εὐθὺς παρέδωκεν αὐτοὺς τῷ Σατανᾷ· «*ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα* » *τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν*».

Τοὺς βλασφήμους, χριστιανοί μου, ἀείποτε ὁ Θεὸς τιμωρεῖ αὐστηρότατα. Δὲν τιμωρεῖ δὲ μόνα τὰ ἄτομα, ἀλλὰ καὶ πόλεις, καὶ χώρας καὶ λαοὺς ὁλοκλήρους τιμωρεῖ διὰ σεισμῶν, καταποντισμῶν, λοιμικῶν νόσων καὶ διὰ πυρὸς καὶ μαχαίρας. Ἡ τιμωρία ὅμως ἡ μεγάλη, ἡ φοβερὰ τιμωρία ἐπιφυλάσσεται αὐτοῖς ἐν τῇ ἄλλῃ ζωῇ. Ἐκεῖ ἡ τιμωρία ἔσται αἰωνία. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης περιγράφει ἐν τῇ Ἀποκαλύψει καὶ τὴν μορφὴν τῆς βδελυρᾶς καὶ ἀποτροπαίου βλασφημίας, ἥτις εἶναι τερατώδης, καὶ τὸ φρικτὸν τέλος ὅπερ περιμένει αὐτήν. «*Καὶ εἶδον*, λέγει, *ἐκ* » *τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά,* » *καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ* » *ὀνόματα βλασφημίας... καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλα-* » *σφημίαν... καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν,* » *βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ.... Καὶ εἶδον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ* » *οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς, καὶ ὁ διάβολος ὁ πλα-* » *νῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ* » *τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς* » *εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων!*» Ἰδοὺ ποῖον εἶναι τὸ τέλος τῶν βλασφήμων.

Λοιπόν, χριστιανοί μου, ἂς καθαρίσωμεν τὸ στόμα ἡμῶν ἀπὸ πᾶν εἶδος βλασφημίας, ἂς ἀπομάθωμεν τὴν κακὴν συνήθειαν τοῦ βλασφημεῖν. Εἶναι δὲ οὐχὶ δύσκολον τὸ τοιοῦτον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀποκόψωμεν τὴν κυρίαν αἰτίαν τῆς βλασφημίας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν ἐν ἑαυτοῖς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Ὁ εἷς τῶν συσταυρωθέντων τῷ Χριστῷ κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν. Τότε ὁ ἕτερος κακοῦργος ἐπετίμησεν αὐτὸν λέγων «*οὐδὲ φοβεῖ σὺ τὸν Θεόν;*» Ἰδοὺ ἡ κυρία ἀφορμὴ τῶν βλασφημιῶν τὸ ὅτι λείπει ἀπὸ ἡμᾶς ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ. Φοβηθῶμεν τὸν Θεόν. Τὸν σωτήριον φόβον τοῦ Θεοῦ ἂς ἐμφυτεύσωμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καρδίᾳ καὶ ἂς ἀκολουθήσωμεν ἀπαρεγκλίτως τῇ ἐντολῇ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐντελλομένου τάδε: «*Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ* » *βλασφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ.... πληροῦσθε δὲ ἐν* » *Πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματι-* » *καῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ... Ἡ χάρις* » *μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἀμήν*».